

BRANCHEVEJLEDNING OM

RENGØRINGSMIDLER

Indholdsfortegnelse

Forord	1
Indledning	2
Indkøb og brug af rengøringsmidler	3
Rengøringsmidler – hvad og hvor	3
Substitution (erstatning)	4
Instruktion og oplæring	5
Rengøringsmidler og sundhedsrisici	6
Hvad skal man være opmærksom på	7
Opbevaring	7
Håndteringer	7
pH-værdi	7
Dosering	8
Overhældninger	8
Etiketter	9
Sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger	9
Hvis skaden er sket	10
Hvordan skal man passe på sig selv	11
Handsker	11
Hudplejemidler	12
Fodtøj	12
Øjenbeskyttelse	13
Åndedrætsværn	13
Læs mere	14
Oversigt over typer af rengøringsmidler med kort ordliste	15

Forord

Denne branchevejledning har til formål at informere om rengøringsmidler, og hvordan man træffer effektive og forebyggende foranstaltninger til beskyttelse af den, der arbejder med rengøring.

Branchevejledningen henvender sig til ledere og ansatte i rengørings- og servicebranchen samt medlemmer af arbejdsmiljøorganisationen indenfor hele rengøringsområdet i både den offentlige og private sektor.

Branchevejledningen er udarbejdet af Branchearbejdsmiljørådet for service- og tjenesteydelser i samarbejde med branchens parter og er en revi-

sion af den tidligere vejledning om rengøringsmidler fra 2001.

Arbejdstilsynet har haft branchevejledningen til gennemsyn og finder, at den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet branchevejledningen, som den foreligger, og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Branchevejledningen kan hentes på Branchearbejdsmiljørådets hjemmeside www.bar-service.dk eller bestilles på hjemmesiden: www.arbejdsmiljobutikken.dk.

Indledning

Ledelsen og arbejdsmiljøorganisationen har en vigtig opgave i at medvirke til at sikre, at arbejdet med rengøringsmidler foregår sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Rengøringsmidler kan give gener for medarbejderne og de hyppigste er hudgener. Nogle rengøringsmidler indeholder blandt andet ætsende stoffer eller organiske opløsningsmidler, der kan give særlige gener, f.eks. håndeksem og luftvejslidelser.

Arbejdsmiljøorganisationen skal inddrages, når rengøringsmidler skal vurderes og vælges samt ved planlæg-

ning af arbejdsmetoder. Arbejdsgiveren og arbejdsmiljøorganisationen bør i fællesskab gennemgå de anvendte rengøringsmidler. Arbejdsgiveren har pligt til altid at følge med i den teknologiske udvikling og sørge for, at der til enhver tid bruges de produkter og metoder, der er sikrest og sundest. Ved væsentlige ændringer i metoder skal APVen revideres.

Ledelsen skal sikre instruktion og oplæring i brugen af rengøringsmidlerne, og arbejdsmiljøorganisationen skal inddrages.

Indkøb og brug af rengøringsmidler

Ved indkøb og brug af rengøringsmidler er det god fornuft at holde sig følgende 10 gode råd for øje:

- Hav som udgangspunkt så få produkter som muligt. Det meste rengøring kan klares med 4-5 produkter.
- Brug rengøringsmidler med så få indholdsstoffer som muligt.
- Brug kun rengøringsmidler med en god og tydelig varedeklaration.
- Brug kun rengøringsmidler med et fyldestgørende sikkerhedsdatablad.
- Brug så vidt muligt rengøringsmidler i en form, der sikrer rigtig dosering.
- Tjek i sikkerhedsdatabladet om rengøringsmidlerne har sundhedsfarlige egenskaber.
- Erstat altid de rengøringsmidler, der er farlige med nogle, der er ufarlige eller mindre farlige, når der er mulighed for det (kaldes også for "substitutionsprincippet").
- Undgå rengøringsmidler, der indeholder parfume.
- Undersøg, om I kan bruge færre rengøringsmidler ved at gå over til andre rengøringsmetoder, f.eks. brug af fiberklude eller imprægnerede engangsklude.
- Lav en fælles indkøbsliste med de rengøringsmidler, I kan stå inde for (en såkaldt "positivliste").

Rengøringsmidler – hvad og hvor

Rengøringsmidler opdeles i midler til:

- Daglig, almindelig rengøring
- Grundrengøring
- Afkalkning/rustfjerner
- Specialrengøring, herunder polishmidler, polishfjerningsmidler og tæpperens.
- Desinfektionsmidler, herunder rodalon og brintoverilteholdige produkter.
- Andre kemikalier, herunder rensebenzin, acetone, sprit.

Substitution (erstatning)

Nogle af de rengøringsmidler der bliver brugt i rengøringsbranchen kan give medarbejderne en række gener og lidelser, hvis de ikke bliver brugt rigtigt. Derfor skal arbejdsgiveren i samarbejde med arbejdsmiljøorganisationen vurdere hvert enkelt rengøringsmiddel, om det er muligt at erstatte det med et mindre sundhedsfarligt middel eller med et helt ufarligt middel. Når midlerne vurderes, skal der tages hensyn til arbejdsmiljøet og miljøet. Det er også vigtigt at vurdere de metoder, der anvendes.

Eksempler på substitution:

- Erstat så vidt muligt produkter med faresymbolet "ætsende" med produkter, der er mindre farlige eller helt ufarlige.
- Erstat så vidt muligt brug af sprayflaske eller forstøver med f.eks. sprit med brug af sprit på en klud, så mindskes sprittågerne og aerosoler i luften.
- Erstat så vidt muligt brug af højtryksspuling (over 25 BAR) med lavtryksspuling (under 25 BAR), så mindskes vanddampe med eventuelt indhold af rengøringsmidler og snavs i luften.
- Erstat så vidt muligt manuel dosering af rengøringsmidlerne med automatisk dosering, så mindskes risikoen for kontakt med rengøringsmidlerne.
- Undgå så vidt muligt direkte overhældning fra dunke - brug hældetude eller doseringspumper.

Frätande
Syövyttävä
Ætsende

Instruktion og oplæring

Det er arbejdsgiverens ansvar at sørge for, at medarbejderne gives en grundig instruktion og oplæring til rengøringsarbejdet. Arbejdsgiveren kan uddelegere opgaven til f.eks. arbejdslederen.

Medarbejderne skal instrueres i, hvordan de bruger rengøringsmidlerne korrekt - herunder hvordan de bruger udstyret og eventuelle sikkerhedsforanstaltninger. Instruktionen skal også indeholde oplysninger om, hvilke gener de enkelte rengøringsmidler kan give medarbejderne, hvis de ikke bruges korrekt - og hvilke værnemidler der skal bruges

ved håndtering af rengøringsmidlerne. Arbejdspladsbrugsanvisninger bruges som grundlag for instruktionen og oplæringen. Sikkerhedsdatabladene og rengøringsmidlernes etiketter kan bruges som grundlag til instruktionen og oplæringen.

For at opnå den rette arbejdsmetode og rutine kan det være en god idé at gennemføre en sidemandsoplæring af medarbejderne, det vil sige, at en erfaren medarbejder går sammen med en ny eller mindre erfaren medarbejder og oplærer denne. Men det er vigtigt med løbende opfølgning for at undgå, at uvaner sniger sig ind og bliver "accepterede" metoder, som gives videre ved sidemandsoplæringen.

Det er vigtigt at være opmærksom på, at nogle medarbejdere har en anden sproglig og kulturel baggrund end dansk. Arbejdsgiveren skal sikre, at også disse medarbejdere bliver instrueret og oplært grundigt, og at de har forstået instruktionen og oplæringen. Desuden er det vigtigt at give unge medarbejdere særlig opmærksomhed i forhold til instruktion og oplæring.

Der findes flere forskellige typer AMU kurser (arbejdsmarkedsuddannelser) indenfor rengøringsområdet, hvor der undervises i bl.a. hygiejne, dosering, værnemidler, sikkerhed og sundhed. Branchens parter anbefaler, at medarbejderne deltager i AMU kurser. Det er også muligt at uddanne medarbejderne til serviceassistenter. Det tager to år og er en veksling mellem skoleophold og praktik i en virksomhed. Det er ligeledes muligt at tage uddannelsen som et merit forløb på 1 år, hvis medarbejderen har 2 års erfaringen inden for området og er over 25 år.

Rengøringsmidler og sundhedsrisici

Rengøringsmidler indeholder en række forskellige stoffer, der kan have betydning for medarbejdernes helbred, hvis de ikke bruges rigtigt. Nogle af rengøringsmidlerne kan give medarbejderne

gener og skader, hvis de kommer på huden eller i øjnene, eller hvis de indåndes eller ved et uheld indtages.

Ved hudkontakt eller øjenkontakt kan der opstå ætsninger af huden og øjnene efter berøring af f.eks. toiletrengøringsmiddel eller andre ætsende produkter. Ved hudkontakt med f.eks. sprit kan huden udtørre på kort sigt, og på langt sigt kan der opstå irritation, rødme og i sjældne tilfælde eksem. Indånding af f.eks. organiske opløsningsmidler kan give anledning til svimmelhed og på langt sigt medføre skade på centralnervesystemet. Indånding af ætsende dampe kan medføre gener på slimhinder og lunger. Ved utilsigtet indtag af rengøringsmidler kan der ske skader på svælg og fordøjelsessystemet.

Følgende tommelfingerregler bør følges:

- Hav som udgangspunkt så få produkter som muligt. Det meste rengøring kan klares med 4-5 produkter.
- Brug rengøringsmidler med så få indholdsstoffer som muligt.
- Brug kun rengøringsmidler med en god og tydelig varedeklaration.
- Brug kun rengøringsmidlerne til det de er beregnet til (brug f.eks. IKKE afkalkningsmiddel på marmor).
- Undgå rengøringsmidler der er tilsat stoffer for at få lokaler til at lugte "rene". Det er f.eks. parfume, salmiak, klor og fyrrenåleduft.
- Undgå produkter med organiske opløsningsmidler – f.eks. alkoholer.
- Vær opmærksom på, at nogle indholdsstoffer er optaget på Arbejdstilsynets grænseværdiliste. Klor har f.eks. en grænseværdi. Det betyder, at der er en grænse for, hvor meget klor der må være i luften, når arbejdet udføres. Brug listen til at fravælge eller minimere disse indholdsstoffer.
- Undgå rengøringsmidler med stoffer, der kan give en risiko for langtidseffekter. Der er ingen grund til at bruge produkter med kræft-, reproduktions-, allergi- eller nerveskaderisiko, de såkaldte KRAN-stoffer.

Hvad skal man være opmærksom på

Ved arbejde med rengøringsmidler er der nogle forhold, man bør være opmærksom på:

Opbevaring

Rengøringsmidler skal opbevares forsvarligt i rengøringsrum eller skabe, når de ikke er i brug. Midlerne kan f.eks. placeres på hylder, og opbevaringen bør så vidt muligt ske under "øjnehøjde" for at undgå ulykker og tunge løft. De tungeste og farligste midler placeres i gulvhøjde. Rengøringsmidler, der ikke kan tåle sammenblanding, skal holdes adskilt. Klor og syre må f.eks. ikke kunne blandes sammen.

Der bør være ryddeligt og rent i rengøringsrum og skabe, og der bør være god plads til at kunne placere midlerne. Rengøringsmidler må ikke opbevares sammen med fødevarer og emballagen skal være lukket.

Håndteringer

Det er en god idé, at rengøringsmidler placeres i vippestativer og har påmonteret doseringspumper, så overhældning fra dunkene kan foregå uden tunge løft og ikke giver anledning til sprøjt og stænk og dermed risiko for skader. Etablé automatisk dosering af rengøringsmidlerne, hvis det er muligt. Transport af rengøringsmidler bør foregå på rengøringsvogne eller rulleborde, som er indrettet, så der ikke er risiko for at tabe eller vælte med rengøringsmidlerne. Under transport af farlige rengøringsmidler skal emballage som udgangspunkt være lukket.

pH-værdi

Rengøringsmidler opdeles i basiske, sure og neutrale midler. PH-værdien fortæller om rengøringsmidlets egenskaber i brugssituationen og i forhold til, hvordan det kan påvirke huden.

Et rengøringsmiddel med pH-værdi på 7 er neutralt. Højere pH-værdi angiver rengøringsmidlets basiske egenskaber, lavere pH-værdi angiver midlets sure egenskaber.

Jo mere midlets pH-værdi afviger fra hudens (pH = ca. 5), jo større er risikoen for, at midlet kan skade huden og derved give mulighed for irritation eller eksem.

Pas f.eks. på ved håndtering af toiletrensemiddel, der ofte har en meget lav pH-værdi og derfor er stærkt ætsende.

Se bilaget, hvor der er en oversigt over en række rengøringsmidler med deres pH-værdier.

Dosering

De fleste rengøringsmidler skal opløses og fortyndes i vand, før de bruges. Det er vigtigt at være præcis med doseringsforholdet, for at midlet har den ønskede virkning. Doseringen er altid anført på etiketten og i brugsanvisningen. Rengøringsmidlet bliver ikke mere

effektivt ved overdosering, men risikoen for skadelig virkning på medarbejderne, rengøringsudstyr og det ydre miljø øges. Derudover er der god økonomi i at dosere korrekt.

For at sikre en passende dosering kan der bruges automatisk dosering, målebægre, pumpesystemer mv.

Overhældninger

Når et rengøringsmiddel overhældes fra f.eks. en dunk til en anden emballage, skal den nye emballage forsynes med en fareetikette tilsvarende den, der sidder på dunken. Emballagen skal kunne tåle det rengøringsmiddel, der hældes i. En plastikflaske er f.eks. ikke en holdbar emballage til ætsende rengøringsprodukter.

Etiketter

Sundhedsfarlige rengøringsmidler skal faremærkes med en etikette, der skal placeres synligt på emballagen. Etiketten består af faresymboler, risikoangivelser (oplysninger om den risiko, der er ved brug af produktet) og sikkerhedsforskrifter (oplysninger om de sikkerhedsregler, der er for brug af produktet).

Et eksempel på en risikoangivelse er: "Alvorlig ætsningsfare", som f.eks. findes på flydende afløbsrens.

Et eksempel på en sikkerhedsforskrift er: "Bland aldrig klor og syreholdige rengøringsmidler. Der kan dannes giftige klordampe", som findes på klorholdige rengøringsmidler.

Rengøringsmidler er i almindelighed umærkede eller mærket med faresymboler.

Sammen med faresymbolerne skal risikoangivelsen og sikkerhedsforskrifterne medvirke til, at rengøringsmidlet kan bruges, uden at medarbejderen udsættes for sundhedsskade.

Sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger

Leverandøren af et rengøringsmiddel skal udarbejde et 16. punkters sikkerhedsdatablad på dansk, som skal indeholde oplysninger om rengøringsmidlet, hvis rengøringsmidlet er faremærket eller indeholder mere end 1% af et stof, der er optaget på Arbejdstilsynets liste med grænseværdier.

Ud fra oplysningerne i sikkerhedsdatabladene skal arbejdsgiveren udarbejde arbejdspladsbrugsanvisninger i samarbejde med arbejdsmiljøorganisationen. Det kan f.eks. være tillægsskemaer.

I arbejdspladsbrugsanvisningerne skal medarbejderne kunne finde de nødvendige lokale oplysninger om f.eks., hvor øjenskyll flaskerne befinder sig, eller hvor man kan finde handsker til arbejdet.

Både sikkerhedsdatablade og arbejdspladsbrugsanvisninger skal være tilgængelige for medarbejderne f.eks. i rengøringsrummet, på rengøringsvognene eller der hvor rengøringsmidlerne bruges.

Hvis skaden er sket

Her er de almindelige regler for førstehjælp:

- Ved kontakt med huden eller øjnene skal man straks skylle med rigeligt rent vand. Herved fortyndes midlet, og skade på huden eller i øjnene undgås eller formindskes. Væsken fra en øjenskylleflaske eller en blød vandstråle fra vandhanen er velegnet. Får man rengøringsmiddel i øjet, bør man omgående kontakte læge eller skadestue. Øjenskyllningen fortsættes, indtil man er under lægebehandling.
- Indånder man ætsende eller andre skadelige dampe i større mængder, kan dette beskadige slimhinder og lunger. Kontakt omgående læge eller skadestue.
- Bliver tøjet gennemvædet af et rengøringsmiddel, bør tøjet omgående tages af og huden skylles med rent vand.

Ved henvendelse til læge eller skadestue medbringes arbejdspladsbrugsanvisningen samt eventuelt sikkerhedsdatabladet eller emballage fra det rengøringsmiddel, man har været uheldig med.

Hvordan skal man passe på sig selv

For at rengøringen kan udføres forsvarligt, kan det være nødvendigt at bruge personlige værnemidler (f.eks. briller, handsker, særligt arbejdstøj, forklæder og beskyttelsesdragt). Arbejdsgiveren skal sørge for, at de nødvendige værnemidler er til rådighed.

Handsker

Hænder beskyttes af egnede handsker, der skal være rene, tørre og hele indvendigt. Sammen med handsker bruges en indvendig bomuldshandske for at opsuge sved, så huden forbliver tør. Fugtige hænder kan på sigt medføre, at hudens forsvar mod indtrængning af skadelige stoffer svækkes.

Ved valg af handsker skal der tages hensyn til, hvilke rengøringsmidler handsken skal beskytte mod. Hand-

skerne skal udskiftes inden gennembrudstiden er nået (den tid der går, før rengøringsmidlet trænger igennem handskematerialet) eller straks, hvis handskerne er beskadigede eller utætte.

Det er også vigtigt, at handskerne har den rigtige størrelse. En for lille handske klemmer hånden og en for stor handske kan falde af eller kan komme i klemme i udstyr eller andet.

Hvis handskerne ved brug ændrer;

- størrelse
- form
- farve
- overflade,

skal handskerne skiftes, da de ikke længere yder beskyttelse.

Hudplejemidler

Kontakt med rengøringsmidler og vand kan affedte huden. Det kan imødegås ved, at huden smøres ind i en fugtighedscreme eller fedt creme efter håndvask. Huden smøres i løbet af dagen og altid ved arbejdets ophør.

Ringe, ure og andre smykker bør ikke bæres under rengøringsarbejde.

En effektiv hudcreme bør indeholde et højt indhold af fedtstof og et lille indhold af vand, ingen farve, ingen parfume og ingen eller så lidt konserveringsmiddel som muligt.

Fodtøj

Ved rengøring af gulve, hvor der er mulighed for, at fodtøjet kan blive vådt eller fugtigt, anvendes der fodtøj, som hindrer gennemtrængning af fugten. For at hindre fald anvendes der skridhæmende fodtøj.

Bruges ætsende midler til gulve, anvendes der fodtøj, som kan modstå ætsning (syre-basefast fodtøj).

Øjenbeskyttelse

Hvis der er risiko for at få stænk eller sprøjt fra rengøringsmidler i øjnene, skal der bruges beskyttelsesbriller eller ansigtsskærm. Det kan f.eks. være ved skumudlægning og efterfølgende højtryks- eller lavtryksspuling.

Åndedrætsværn

Ved arbejde med rengøringsmidler, der kan afgive sundhedsskadelige dampe/gasser eller aerosoler, er det nødvendigt at ventilere godt. Det gælder især rengøringsmidler med flygtige stoffer, f.eks. organiske opløsningsmidler. Kan sundhedsfarlige dampe ikke fjernes, skal medarbejderne bruge åndedrætsværn. Det kan f.eks. være i forbindelse med en større rengøringsopgave, hvor der bliver brugt desinfektionsmidler.

Åndedrætsværnene skal beskytte medarbejderen mod indånding af sundhedsskadelige dampe. Leverandørens anvisninger om brugen af åndedrætsværn, filtertyper og filterskift skal følges. Vær opmærksom på, at der kun må arbejdes med filtermasker i 3 timer dagligt.

Læs mere

At-arbejdsmiljøvejviser om rengøring, nr. 27.

At-vejledning om Grænseværdier for stoffer og materialer, nr. C.0.1.

At-vejledning om Arbejdspladsbrugsanvisning for stoffer og materialer, C.0.11.

At-vejledning om arbejde med stoffer og materialer, C.1.3.

At-vejledning om rengøring og vedligeholdelse, A.1.4.

Branchevejledninger fra BAR service- og tjenesteydelser.

Sunde sikre indkøb i rengøringsvirksomheder, 2010.

Vejledning om rengøringsvenligt byggeri, 2010.

Ti gode råd om arbejdet med kemikalier, 2009.

Sundere rengøringsjob – Arbejdsmiljø – en investering der kan betale sig, 2009.

Ren besked - Værktøj til instruktion og oplæring, 2007.

Ti gode råd om arbejdsmiljø ved rengøring i billeder, 2005 (findes også i netversion på Thai og Tyrkisk, 2010).

Vejledning om rengøring og ergonomi, 2011.

10 gode råd til et bedre arbejdsmiljø for stuepiger 2010 + tilhørende film.

Ti gode råd om arbejdsmiljø ved rengøring, 2003.

Oversigt over typer af rengøringsmidler

	Toiletreensemiddel	Kalkfjernende rengøringsmiddel
pH-værdi	pH 0-2	pH 0-4
Kan indeholde et eller flere af nævnte stoffer	Organiske og uorganiske syrer, tensider, opløsningsmidler, farve, parfume, konserveringsmidler	Organiske og uorganiske syrer, tensider, opløsningsmidler, farve, parfume, konserveringsmidler
Anvendelsesområde	Manuel indvendig rengøring af toiletter, urinaler, bækken mv.	Periodisk rengøring af porcelæn, glas, syrefaste klinker og fliser, rustfri stål og forkromede overflader
Belægninger	Kalkbunden snavs og rust	Kalkbunden snavs og rust
Arbejdsmetoder og udstyr	Manuel indvendig rengøring med børste	Manuel rengøring af inventar. Rengøring med svamp, børste, skumudlægning
Eventuelle arbejdsmiljømæssige akutte sundhedsskader og gener	Hudlidelser, overfølsomhed, udtørret hud, eksem, ætsninger, irritation af øjne og luftveje	Hudlidelser, overfølsomhed, udtørret hud, eksem, ætsninger, irritation af øjne og luftveje

Universelt rengøringsmiddel	Grundrengøringsmiddel	Vaske-plejemiddel med og uden voks	Gulvpolish
pH 7-9	pH over 9	pH 7-9	pH 5-10
Tensider, kalkbinder, alkali, farve, parfume, konserveringsmiddel, fyldstoffer, hjælpestoffer, opløsningsmidler	Tensider, kalkbinder, alkali, farve, parfume, konserveringsmiddel, fyldstoffer, hjælpestoffer, opløsningsmidler, blegemidler	<i>Uden voks</i> ; fedtsyresæbe, tensider, kalkbinder, farve, parfume, konserveringsmiddel, fyldstoffer, hjælpestoffer, opløsningsmidler, ammoniak <i>Med voks</i> ; derudover polymer, voks, harpiks, blødgørere	Polymer, voks, harpiks, tensider, hjælpestoffer, opløsningsmidler, konserveringsmidler, farve, parfume
Daglig rengøring af alle overflader, der tåler vand (vægge, inventar, gulve, opvask)	Periodisk grundig rengøring af overflader - primært gulve før f.eks. polishudlægning	Regelmæssig kombineret rengøring og pleje af vaskbare gulve	Forsegling og pleje af hårde gulvbelægninger
Normalt forekommende snavs, let fedtbunden	Groft fedtbunden snavs, polish	Normalt forekommende snavs	Plejeeffekt
Manuel gulvvask og inventar-rengøring med klud, moppe, svaber, gulvskrubbe, børste, svamp, skind	Manuel gulvvask med klud og spand, moppe, svaber. Maskinel gulvvask med maskine, højtryksanlæg	Manuel gulvvask med klud, moppe, svaber, gulvskrubbe. Maskinel gulvvask med maskine	Manuel og maskinel udlægning med polish-påsmører, gulvbehandlings-maskine
Hudlidelser, overfølsomhed, udtørret hud samt irritation af øjne. Hvis midlet indeholder opløsningsmidler, kan hovedpine og svimmelhed forekomme	Hudlidelser, overfølsomhed, udtørret hud, eksem, ætsninger. Irritation af øjne og luftveje, hovedpine, svimmelhed	Hudlidelser, overfølsomhed, udtørret hud, eksem samt irritation af øjne. Hvis midlet indeholder opløsningsmidler, kan hovedpine og svimmelhed forekomme	Irritation af øjne og luftveje. Hovedpine og svimmelhed

Kort ordliste

Alkali: Det er f.eks. salmiak, natriumhydroxid, silikater, natronlud, der tilsættes rengøringsmidlet for at få eller fastholde en høj pH-værdi.

Blegemidler: Gruppe af stoffer f.eks. klor og brintoverilte der bleger pletter og farver. Kan også bruges til desinfektion.

Blødgørere: Bruges f.eks., i polish-produkter og er f.eks. DEHP (diethylhexylphthalat).

Enzymer: Er proteinstoffer, der blandt andet bruges til at opløse snavs. Kan være hudirriterende. Findes f.eks. i tekstiltvaskemidler.

Fosfonater: Kalkbindere – kan skade miljøet.

Farvestoffer: Tilsættes primært af kosmetiske hensyn. Kan fremkalde allergi.

Harpiks: Indgår i polishprodukter. Kan give allergi.

Hjælpestoffer: Tilsættes for at stabilisere produktet f.eks. salte eller glycoler.

Kalkbinder: Stoffer der forhindrer kalkaflejringer f.eks. EDTA, NTA, zeolitter, citrater og fosfonater.

Konserveringsmidler: Betegnelsen for en stor gruppe bakterie- og svampedræbende stoffer. Bruges til at øge produktets holdbarhed. Mange har langtidseffekter på mennesker. Parabener er de mindst skadelige.

NTA: Kalkbinder. Er på Arbejdstilsynets liste over kræftfremkaldende stoffer.

Nonioniske tensider: Dækker over

en stor gruppe af forskellige stoffer f.eks. alkoholethoxylater og alkylfenolethoxylater. Nogle virker skumdæmpende og andre tåler høje temperaturer.

Organiske opløsningsmidler: Er flydende stoffer eller stofblandinger. Kan opløse fedt, hudfedt og andre materialer, der ikke kan opløses i vand. Er flygtige væsker, der fordamper ved almindelig stuetemperatur. Dampene er farlige at indånde og få på huden. De er f.eks. alkoholer (sprit), benzin, glycoler, terpentin, acetone og isopropylalkohol.

Sulfater: Er salte f.eks. natriumsulfater eller anioniske tensider f.eks. alkoholethersulfater. Kan være hudirriterende.

Sulfonater: Er tensider f.eks. lineær alkylsulfonater (LAS). Vanskelige nedbrydeligt i naturen. Der er indgået en aftale i branchen om at undgå disse.

Syrer: Væsker med pH-værdi mellem 0 og 7. Organiske syrer er f.eks. mælkesyre og citronsyre. Uorganiske syrer er f.eks. fosforsyre og saltsyre.

Parfume: Duftstoffer, der bruges af kosmetiske hensyn. Kan fremkalde allergi.

Tensider: Kaldes også for sæber eller detergenter. Det er overfladeaktive stoffer, der nedsætter vandets overfladespænding. Binder snavs og holder dette flydende i rengøringsvandet. De kan affedte og irritere huden og give gener ved indånding af aerosoler (små væskeformige dråber).

Voks: Danner plejefilm på overflader. Findes i bonevoks og i nogle vaskeplejemidler.

Adresser

Fællessekretariatet

Hannemanns Allé 25
2300 København S.
Tlf. 33 77 33 77
Fax: 33 77 33 70
www.bar-service.dk

Arbejdsgiversekretariatet

Hannemanns Allé 25
2300 København S
Tlf. 33 77 33 77
Fax: 33 77 33 70

Sekretariatet for ledere

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf: 32 83 32 83
Fax: 32 83 32 84

Arbejdstagersekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 38, 2 sal
1553 København V
Tlf: 33 23 80 11
Fax: 33 23 84 79

Andre adresser:

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C
Tlf.: 70 12 12 88
Fax: 70 12 12 89
www.at.dk

Videncenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf.: 20 87 23 39
www.arbejdsmiljobutikken.dk

Branchevejledningen kan købes i Videncenter for Arbejdsmiljø eller bestilles på hjemmesiden:

www.arbejdsmiljobutikken.dk

Branchevejledningen kan endvidere hentes på BARens hjemmeside

www.bar-service.dk

